

Nr 62.

Utlåtande i anledning av väckta motioner om ändrad ordning för fortsättande av fyraårsplaner för bygdevägar och ödebygdevägar.

(2:a avd.)

I två inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 17 av herr *Johansson, Karl August, m. fl.* och II: 32 av herr *Sundberg m. fl.*, har hemställts, »att riksdagen måtte *dels* uttala, att förslag till fyraårsplaner för bygdevägar och ödebygdevägar skola, i de delar de godkänts av länsstyrelse och väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, anses såsom fastställda, oavsett att planerna, på grund av återstående meningsskiljaktigheter, hänskjutas till Kungl. Maj:ts prövning; *dels ock*, om yrkandet här ovan bifalles, besluta, därest så befinnes erforderligt med hänsyn till ordalydelsen av vägstadgans 11 §, att hos Kungl. Maj:t anhålla om förslag till sådan ändring av nämnda paragraf, att den av riksdagen uttalade meningen däri kommer till uttryck».

Beräffande de skäl, som anförts till stöd för nämnda hemställan, får utskottet hänvisa till motionerna.

Enligt 8 § v ä g s t a d g a n den 30 juni 1943 (nr 437) skall för varje län i mån av behov upprättas dels en femårsplan för nyanläggning av samt omlägnings- och förbättringsarbeten på huvudvägar, dels en fyraårsplan för omlägnings- och förbättringsarbeten på bygdevägar och ödebygdevägar, dels en fyraårsplan för nyanläggning av bygdevägar och dels en fyraårsplan för nyanläggning av ödebygdevägar. Dessa planer äro avsedda att tjäna till ledning vid fördelningen av de medel, som beviljas för olika vägbyggnadsändamål (8 §).

Upprättande och fastställande av flerårsplan skall ske under hänsynstagande till vägbehoven i olika delar av riket och möjligheterna att tillgodose dessa behov inom ramen för de medel, vilka kunna påräknas för vägarbeten under ifrågavarande tid. I flerårsplanerna skola upptagas de vägföretag, som — under förutsättning av att anslag beviljas — beräknas komma till utförande under den tid planen avser, med angivande av fördelningen av arbetena och de ungefärliga kostnaderna på olika år. Förslagen skola upptagas i den ordning, som betingas av angelägenhetsgraden (9 §).

Femårsplan för huvudvägar utarbetas särskilt för varje län av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. Över planen skola yttranden inhämtas från de lokala vägmyndigheterna. Sedan styrelsen därefter vidtagit de jämkningar i

förslaget som påkallats av yttrandena, överlämnas detta jämte yttrandena till Konungen för prövning och fastställelse (10 §).

Fyraårsplan upprättas av länsstyrelse. Över planen skola de lokala vägmyndigheternas yttranden inhämtas. Sedan länsstyrelsen vidtagit de jämkningar i planen, som påkallas av yttrandena, insändes denna jämte yttrandena till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för prövning. Finner styrelsen planen böra godtagas skall den fastställas av styrelsen. Anses däremot jämkningar i planen erforderliga skall frågan hänskjutas till Konungens prövning (11 §).

Fastställt flerårsplan skall i huvudsak följas vid vägarbetenas bedrivande (13 §).

Utskottet har i vederbörlig ordning inhämtat utlåtande över motionerna från *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen*, som därvid anfört följande.

Enligt styrelsens mening innebär föreskriften i sista punkten i 11 § vägstadgan, vilken bygger på 14 § väglagen, att, då väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anser sig icke kunna i viss del godtaga av länsstyrelse upprättad fyraårsplan, frågan om fastställandet av planen skall i hela sin omfattning ankomma på Kungl. Maj:t. Att Kungl. Maj:t i sin egenskap av högsta administrativa myndighet därvid icke är bunden av de underordnade organens uppfattning utan äger besluta på sätt, Kungl. Maj:t finner för gott, anser styrelsen vara uppenbart.

Styrelsen anser för sin del någon ändring härutinnan icke vara påkallad.

Utskottet Såsom av den föregående redogörelsen framgår skola för varje län i mån av behov upprättas flerårsplaner för vägbyggnadsföretag Dessa planer äro avsedda att tjäna till ledning vid fördelningen av de medel, som av Kungl. Maj:t anvisas till vägbyggnadsändamål inom respektive län. I sådant hänseende skola upprättas femårsplaner för företag som beröra huvudvägar och fyraårsplaner i fråga om bygde- och ödebygdsvägar. Femårsplan uppgöres av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, som efter hörande av de lokala myndigheterna överlämnar planen till Kungl. Maj:t för prövning och fastställelse. Fyraårsplan upprättas av länsstyrelse och fastställas av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen om denna finner sig kunna godtaga planen. I det fall, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen finner jämkningar i planen erforderliga skall frågan hänskjutas till Kungl. Maj:ts prövning.

Anledningen till att prövningsrätten beträffande femårsplan förbehållits Kungl. Maj:t torde vara, att prövning av dylik plan befunnits vara en fråga av sådan vikt att den ansetts icke böra ankomma på underordnad myndighet. Fastställandet av fyraårsplan däremot har ansetts kunna delegeras till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. Styrelsen har emellertid erhållit befogenhet att fastställa dylik plan endast i de fall, då enighet förefinnes mellan länsstyrelse och väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. I fall då meningsskiljaktighet yppats mellan myndigheterna skall ärendet underställas Kungl. Maj:ts prövning. Att så stadgats torde, såvitt framgår av förarbetena till 1943 års väglagstiftning, ha föranletts av en önskan att säkerställa ortsintressenas inflytande. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen skall sålunda icke kunna

besluta om fyraårsplan i fall då styrelsen anser de synpunkter, den har att företräda, stå i strid mot ortsintressena.

I det av motionärerna åberopade fallet har Kungl. Maj:t emellertid, sedan frågan om fastställande av fyraårsplan för Västerbottens län bringats under Kungl. Maj:ts prövning, från länsstyrelsens förslag uteslutit icke allenast de vägar, som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ansett böra utgå ur planen, utan även ett ytterligare antal vägar. Det synes utskottet som om Kungl. Maj:ts åtgärder i detta hänseende, om än i överensstämmelse med den bokstavliga tolkningen av förevarande paragraf i vägstadgan, icke synas överensstämma med de tankegångar, för vilka i det föregående redogjorts. Utskottet anser sålunda i likhet med motionärerna, att Kungl. Maj:t vid behandlingen av förevarande ärende bort begränsa sin prövning till att avse endast de delar av planen varom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och länsstyrelsen varit oense. För att de synpunkter vartill utskottet här anslutit sig i fortsättningen skola vinna beaktande vill utskottet biträda motionärernas förslag om en ändring av 11 § vägstadgan i förtydligande hänseende. Utskottet vill därför föreslå riksdagen att hos Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga sådan ändring av 11 § vägstadgan, att därav framgår att förslag till fyraårsplaner för bygdevägar och ödebygdsvägar skola, i de delar de godkänts av länsstyrelse och väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, anses såsom fastställda, oavsett att planerna, på grund av meningsskäljaktighet i andra delar, hänskjutas till Kungl. Maj:ts prövning.

Under åberopande av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen i anledning av de likalydande motionerna I: 17 och II: 32 må i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga av utskottet förordad ändring av 11 § vägstadgan den 30 juni 1943 (nr 437).

Stockholm den 18 juni 1948.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar Tjällgren, Alfred Andersson, Anderberg, Carl Sundberg, Näslund, Henry Johansson och Hugo Sundberg; samt

från andra kammaren: herrar Andersson i Tungalsta, Gustafson i Vimmerby, Andersson i Surahammar, Gustafson i Dädesjö, Larsson i Karlstad, Jacobson i Vilhelmina, Andersson i Hyssna och Svensson i Ljungskile.

Reservation

av herrar *Anderberg* och *Andersson* i Tungelsta, vilka ansett, att utskottets utlåtande bort ha följande lydelse.

»Såsom av den — — — (lika med utskottet) — — — Kungl. Maj:ts prövning.

Anledningen till att Kungl. Maj:t förbehållit sig prövningsrätten beträffande femårsplan torde vara, att Kungl. Maj:t ansett prövning av dylik plan vara en fråga av sådan vikt att den ansetts icke böra ankomma på underordnad myndighet. Fastställandet av fyraårsplan däremot har — då enighet uppnåtts mellan länsstyrelse och väg- och vattenbyggnadsstyrelsen — ansetts kunna delegeras till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. I fall då länsstyrelse och väg- och vattenbyggnadsstyrelsen stannat i olika meningar beträffande fyraårsplan, har emellertid Kungl. Maj:t liksom i fråga om femårsplan ansett sig böra själv avgöra frågan om fastställelse. Någon inskränkning i Kungl. Maj:ts befogenhet att pröva femårsplan finnes icke. Det synes då utskottet uppenbart, att så icke heller bör vara fallet i fråga om fyraårsplan, som jämlikt vägstadgan hänskjutes till Kungl. Maj:ts prövning. Då de bestämmelser om fastställande av flerårsplaner som äro meddelade i vägstadgan icke giva anledning till annan tolkning än den, vartill utskottet här anslutit sig, finner utskottet icke skäl föreligga att föreslå någon ändring av dessa bestämmelser. Utskottet anser sig sålunda icke kunna förorda bifall till motionerna.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att de likalydande motionerna I: 17 och II: 32 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.»